

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus VIII. Argumentum. Quando in dispositione Testatoris sit mentio de pluribus oneribus Missarum. An omnia bona ibi relicta habeant annexa dicta onera?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

bus Festivis, vel faltèm Dominicis minime præmitteret pabulum Verbi Dei, ovibus suis exhibere juxta præscriptum Apostolicæ visitationis, & Synodaliū constitutionum. Verùm enim verò præfatus Archipresbyter ab hujusmodi præcepto appellationem interposuit ad Sacram Congregationem Visitationis, remissaque subinde hujusmodi causa in EE. PP. confessu decidenda, in præsentiarum Promotor Fiscalis contendit, quòd sibi tantum blandiatur Archipresbyter, qui explicationem Divini Verbi subire recusat; Eodem tamen pro hujusmodi libertate declamante, & præsertim sub obtentu, quòd licet in cæteris Ecclesiis tam Urbicis, quam Dœcesis, Parochi teneantur plebem in lege Domini erudire, in Cathedrali tamen Ecclesia id munus obire debeat Episcopus, vel per se, vel per alios idoneos substitutos, quatenus legitimo detineatur impedimento. Unde proposito Dubio -- *An Archipresbyter Cathedralis Ecclesiæ Tuscoli teneatur inter Missarum solemnias ad explicationem Verbi Dei diebus Dominicis, & aliis Festivis -- Respondit -- Affirmativè, & amplius --*

² Et ita ego etiam sentiebam studens in hac causa tum attenta dispositione Synodali id expressè sanciente, tum attentâ dispositione Juris communis, juxta quam prædicandi officium spectat ad Rectores Parochiarum, & Curatos in eorum Ecclesiis, in quibus curam habent Animarum juxta *Clementinam Dudum S. Hujusmodi de Sepult.*, ibique *Vitalin. num. 7. Abbas in cap. Quod. Dei timorem de Stat. Monachorum Surd. conf. 25. num. 10. Rot. decif. 234. num. 41. part. 6. recen.*, & juxta Tridentinum *Cap. 2. sess. 5. de reformat.*, *cap. 8. sess. 22. de Sacrific. Missar. Barbof. ad Concil. cap. 7. sess. 24. de reformat. num. 2.*

³ Non obstat, quòd munus prædicandi propriè, & præcipuè ad Episcopum pertineat juxta Tridentinum *Sess. 5. de Reformat. cap. 2.*, & *sess. 24. cap. 4. Monacell. form. 8. tit. 13. num. 2. tom. 2.*; Adeoque ipse in Cathedrali, & non Archipresbyter inter Missarum solemnias tenetur ad explicationem Verbi Dei; Quia onus prædicandi, quod incumbit Episcopo, non restringitur ad Cathedralē à Concilio Tridentino, sed est respectu

totius Dicoësis, *Falin. in cap. Excommunicamus de hæretic. num. 4. tom. 3.* Unde cum in Ecclesia Cathedrali Tuscoli adsit cura Animarum specialiter annexa Archipresbytero, hic in dicta Ecclesia debet prædicare *Abb. in cap. inter cætera num. 1. de offic. Judic. Ordin. Pignattell. consult. 151. num. 11. tom. 10.*; Et Episcopus non nisi post illum, & in defectum illius; Exemplo Gubernatoris Navis, qui post aliorum sermones, ac sententias de eo, quid orta tempestate faciendum esse videatur in Navi, postremus sententiam suam dicit approbando, aut reprobando aliorum Judicia, cui tandem parere oportet, nec aliter Episcopus, qui Gubernator est Ecclesiæ, loqui debet, non quasi obtinens postremas partes, sed quasi omnium primus, post quam Presbyteri dixerint, ipse approbare, aut reprobari, illorum dicta, quasi superior debet juxta documentum *S. Clementis lib. 2. const. Apostol. C. 57.*, ubi dum Sanctus agit de Episcopis, & Presbyteris ait -- *Deinde hortentur Populum Presbyteri non omnes simul, sed singulariter, & postremus eorum Episcopus --* Ut refert, *Gonzal. in cap. Inter cætera de offic. Judic. ordin. num. 12.*

ARGUMENTUM.

Quando in dispositione Testatoris fit mentio de pluribus oneribus Missarum; An omnia Bona ibi relicta habeant annexa dicta onera?

SUMMARIUM.

I Bona stabilia, de quibus fit mentio in Testamento si non habent annexum onus Missarum, nec Loca Montium, quæ veniunt sub nomine stabilium, habebunt annexum hujusmodi onus.

CASUS VIII.

Quidam instituit hæredem Monasterium PP. Theatinorum S. Andreae de Valle in Urbe sequentibus verbis: *Instituisco mio Erede universale, e particolare sopra tutti li miei Beni stabili, & annue entrate, che possiedo, il Monastero de PP. Teatini di S. Andrea della Valle di detta Città di Roma &c. e specialmente stanno sottoposti dd. Beni alla sodisfazione di scudi ot-*

to l'anno per la celebrazione di Messe &c. E perche detti Beni stabili l'ho posseduti con qualche scrupolo, lascio al detto Monastero tutte l'altre consistenti in cinque, o sei Luoghi di Monti &c. siccome ogn'altra cosa, che egli terrà nel mio &c. di tutte l'altre robbe, che io lascio à detti PP. prego li medesimi a farmi la Carità di riceversele per Sacrificii destinati alla Cappella dell' Anime del Purgatorio situata nella Chiesa di detto loro Monastero in suffraggio delle dette Anime del Purgatorio, e mia.

Quo casu quæritur: An loca Montium relicta dd. Patribus Theatinis subjaceant oneri Missarum celebrandarum in Cappella Animarum Purgantium eorum Ecclesiæ?

I Respondeo: Negativè, quia dd. loca montium comprehenduntur in prima Institutione omnium stabilium, & introitum annorum, dum ipsa veniunt sub nomine stabilium, & annui redditus Card. de Luca de Regal. disc. 43. num. 12., Rot. decis. 66. num. 10. coram Royas. Unde sicuti Bona stabilia, de quibus fit mentio in prima institutione non habet annexum onus Missarum in Cappella Animarum Purgantium dictæ Ecclesiæ, sed solum habent annexum onus scutorum octo pro tot Missis, ita nec dd. Loca Montium; Solum hujusmodi onus Missarum in dicta Cappella habent aliæ res, quæ relinquuntur dd. Patribus in secunda Institutione ibi -- Di tutte l'altre robbe, che io lascio &c.

Et ita fuit resolutum à Sacra Congregatione in Romana oneris Missarum 20. Februarii 1712., per quam resolutionem fuerunt revocatae resolutiones prius habitæ in eadem causa 24. Maji 1710., & 18. Julii 1711.

ARGUMENTUM.

Erecto Beneficio in Ecclesia Cathedrali, & appposito onere Beneficiato celebrandi Missas, & Divina Officia, ac inserviendi, & residendi in Ecclesia, an Beneficium sit residentiale?

SUMMARIUM.

- 1** Residentia est triplex.
  - 2** Promotus ad Canonicatum, aut ad Parochiam tenetur per se ipsum, & non per substitutum inservire; & num. 3.
- Pars II.

- 4** Beneficium simplex de jure communi residentiam requirit.
- 5** Beneficium simplex ex generali consuetudine non est residentiale; Sed limita, ut num. 14.
- 6** Onus celebrationis Missarum injunctum beneficio non reddit illud residentiale.
- 7** Per se facere quis dicitur, qui per alium facit; Intellige, ut num. 15.
- 8** Verbum inservire, an inferat per necessè residentiam?
- 9** Residentia an, & quando differat ab interesse; & quid sit residere, & quid interesse. Vide ibi, & num. 16.
- 10** Beneficium ex quibus conjecturis, & circumstantiis probetur, quod sit residentiale. Vide ibi, & num. 11. 12. & 13.

CASUS IX.

FUndatum fuit à quodam pio Testatore auctoritate Ordinarii Beneficium A. in quadam Ecclesia Cathedrali cum reservatione juris patronatus favore sui Fratris ejusque descendendum, & cum onere, quod Beneficiatus, sive Capellanus præsentandus, & instituendus sit Sacerdos jam ordinatus, qui singulis diebus, juxta impedimento cessante celebrare teneatur, & debeat Missas, & Divina Officia, ac inservire, & residere in dicta Ecclesia Cathedrali. Quæritur an hujusmodi Beneficium sit formaliter, & cum effectu residentiale?

- I** Triplex est species residentia; Alia enim est continua, & præcisa sub privatione Tituli, si Beneficiatus continuò non resideat; Alia non continua, sed in certis temporibus; Alia continua, sed tantum causativa, sub sola privatione fructuum, casu quo Beneficiatus negligat residere, juxta Innocen. Joan. Andr. Butr. Imol. in cap. final. de Cleric. non resid. quos sequitur Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. Gloss. 15. num. 20. Rot. decis. 483. num. 1. par. 1. recent. & in Pampilonen. Beneficii de Allo 13. Febr. 1705. S. Ad effectum coram bo. me. R. P. D. Caffarello, & in Augustana Canonicatus Provincia Moguntina 14. Martii 1710. S. Præmissis coram bon. me. Molines. Hinc Beneficium de quo agitur videtur nulla ex his residentia speciebus qualificatum; Etenim ipsum non est aliqua Dignitas, Personatus, aut Præbenda in Cathedrali, vel Collegiata erecta, quæ est